



Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2017. június 2.
(OR. en)

9258/17

SOC 365
EMPL 280
JAI 458

FELJEGYZÉS

Küldi:	Foglalkoztatási Bizottság
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	A Foglalkoztatási Bizottság véleménye a menekültek munkaerőpiaci integrációjáról – A vélemény jóváhagyása

Az EPSCO Tanács 2017. június 15-i ülésére figyelemmel mellékelten továbbítjuk a delegációknak a fent említett véleményt.

Bevezetés

Már 2015 előtt számos tagállam jelentős nehézségekbe ütközött mind a harmadik országbeli állampolgárok, mind pedig tágabb értelemben a migráns háttérű személyek integrálását illetően. Ezek a személyek jelentős akadályokkal találják magukat szemben, legyen szó akár a munkaerőpiaci és az oktatási rendszerbe való integrációjukról, akár a lakhatáshoz való hozzáférésről. Gyakran kevésbé sikeresek a munkaerőpiacon, mint a velük azonos képzettségű, helyi születésű emberek. Az is gyakori, hogy a bérük alacsonyabb, nagyobb valószínűséggel végzik nem szabványos foglalkoztatási szerződés keretében a munkájukat, és a helyi lakosságnál nagyobb mértékben vannak kitéve annak a kockázatnak, hogy elveszítik a munkahelyüket. Emellett, még akkor is, ha alkalmazásban állnak, a helyi lakossághoz képest nagyobb mértékben vannak kitéve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának.

2015-ben és 2016 elején addig soha nem látott számú harmadik országbeli állampolgár lépett be az EU-ba, akiknek többsége menedékkért folyamodott. 2016 közepe óta csökkent a beáramlás, ugyanakkor továbbra is magas a menedékkérelmek száma, és néhány tagállamhoz sokkal több kérelem érkezik más tagállamokhoz képest. A közelmúltban érkezett menedékkérők többsége fiatal férfi, akik között relatív nagy arányban találunk kiskorúakat. Nagyon eltérő a menedékkérők képzettségi szintje, attól függően, hogy milyen társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkeznek, és melyik származási országból érkeztek.

A menedékkérők beáramlása súlyosbította a harmadik országbeli állampolgárok integrációja terén már előtte is fennálló szakpolitikai nehézségeket, mivel a menekültek esetében általában véve rosszabbak a társadalmi-gazdasági eredmények, mint az egyéb harmadik országbeli migránsok esetében.

A Foglalkoztatási Bizottság több alkalommal foglalkozott ezzel a kérdéssel, és e munkája alapján készítette el ezt a véleményét. A bizottság a véleményét az (EU) 2015/772 tanácsi határozat 2. cikkében meghatározott megbízatásával összhangban, valamint a foglalkoztatási iránymutatások – különösen a 7. iránymutatás – tekintetében fennálló szakpolitikai koordinációs szerepének megfelelően állította össze.¹ A bizottság konzultált az állami foglalkoztatási szolgálatok hálózatának képviselőivel erről a véleményről.

Ez a vélemény az említett megbeszélések eredményeként kialakult néhány fontos iránymutatást fogalmaz meg a menekültek munkaerőpiaci integrációjára vonatkozóan. Időszerűnek látszik az ilyen iránymutatások megfogalmazása, tekintve a nehézségek mértékét és azt a tényt, hogy nem valószínű, hogy e nehézségek a közeljövőben enyhülnének, valamint tekintettel mindazokra a lehetőségekre, amelyeket a sikeres munkaerőpiaci integráció a tagállamok számára kínálhat.

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy ez a vélemény nem foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy mely menedékkérők részesülnek védelemben: ennek eldöntése az egyes tagállamok nemzeti hatáskörébe tartozik. Ehelyett inkább arra törekszik, hogy szakpolitikai tanácsokkal lássa el azokat, akiknek feladata az itt maradó menekültek munkaerőpiaci integrációja, tiszteletben tartva ugyanakkor a tagállamok hatásköreit.

Szakpolitikai iránymutatások

A tagállamoknak általában véve törekedniük kell a múltbeli hibák elkerülésére, és **a menekültek érkezését követően mihamarabb intézkedéseket kell hozniuk.**

A humántőke kárba vesztését jelenti az, ha képzett munkaerő semmilyen képzettséget nem igénylő munkát végez, vagy inaktív, illetve munkanélküli. A jól képzett, harmadik országbeli állampolgárok gyakran nem tudják kiaknázni a képesítésüket, amennyiben azt az EU-n kívül szerezték. Ezért a tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy **szisztematikus készségfelmérést végezzenek, és lehetőség szerint elismerjék a képesítéseket.** E tekintetben üdvözlendő eszköz az új európai készségfejlesztési program keretében 2017 júniusában kiadandó, a „harmadik országbeli állampolgárok készségeinek felmérését segítő útmutató”.

¹ Mindenekelőtt a 7. iránymutatásnak az alábbi része: „A tagállamoknak hatékonyan aktiválniuk kell azokat, akikben megvan a potenciál, hogy belépjenek a munkaerőpiacra, ugyanakkor védelemben kell részesíteniük azokat, akik nem képesek a munkaerő-piaci részvételre. A tagállamoknak a megkülönböztetésmentességet célzó hatékony intézkedésekkel ösztönözniük kell a valamennyi nő és férfi előtt nyitva álló befogadó munkaerőpiacok létrejöttét, továbbá a humántőkébe való beruházásokkal növelniük kell a foglalkoztathatóságot”.

A nyelvtanulás az integráció elengedhetetlen részét képezi: kutatások bizonyítják, hogy a helyi nyelv középfokú ismerete megduplázza a menekültek foglalkoztatási arányát azokhoz képest, akik csak kezdő szintű nyelvismerettel rendelkeznek. Ezért javasolt **a lehető leghamarabb az egyes menekültek egyéni helyzetére, készségeire és képesítésére szabott nyelvtanfolyamokat indítani, lehetőség szerint munkahelyi gyakorlattal kombináltan.**

Mindeddig nagyon lassú volt a menekültek fokozatos munkaerőpiaci integrációja, ami a készségek kárba vesztésével járt, és általában véve kevésbé eredményes integrációs folyamatot eredményezett. Ezért a szakpolitikai döntéshozóknak **a korai és eredményes munkaerőpiaci részvétel elősegítésére, valamint mind a férfiak, mind pedig a nők munkaerőpiaci integrálására kell törekedniük.** Tekintettel arra, hogy sok menekült a helyi lakossághoz képest nem rendelkezik kellő ismerettel a helyi társadalomról, ennek keretében **alapvető információkkal kell szolgálni a befogadó ország társadalmáról, ezen belül is a munkaerőpiac működéséről, valamint a munkakeresésben segítséget nyújtó legfontosabb felekről.**

A menekültek oktatásának, képzésének és szakismereteinek javítása jelentős hatással lehet nemcsak a munkaerőpiacon elért eredményeikre, hanem a társadalmi részvételükre és integrációjukra is. A tagállamoknak ezért törekedniük kell arra, hogy **lehetőségeket teremtsenek a szakképzésre és a továbbképzésre, többek között a munkahelyi képzés révén.**

A tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy megfelelő egyensúlyt teremtsenek egyrészt a befogadó ország kormánya (és a releváns egyéb civil társadalmi szervezetek) által nyújtott támogatás, másrészt a menekültek integrációs erőfeszítései között azáltal, hogy **ösztönzőket teremtenek az integrációhoz, a tanuláshoz és a munkavállaláshoz, miközben megfelelő és célzott támogatást nyújtanak egy „kétirányú integrációs folyamat” keretében.**

Emellett a tagállamoknak hozzáférést kell biztosítaniuk más fontos támogató szolgáltatásokhoz is, köztük a lakhatási, az egészségügyi, illetve a gyermekgondozási szolgáltatásokhoz.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a menekültek esetenként alacsony végzettséget igénylő vagy rövid távú munkát vállalnak, mielőtt befejeznék a képzésüket, és ezzel elvesztik a támogatást, amire még jogosultak lehetnének. Mások nem élvezik teljes mértékben a támogatás előnyeit a foglalkoztatásukkal összefüggő vagy gyermekfelügyeleti kötelezettségeik miatt. **Az integrációs támogatást ezért úgy kell kialakítani, hogy az garantálja a folytonosságot és a rugalmasságot.**

A lakhatás területén az elosztási politika célja, hogy enyhítse a menedékkérők jelentette nyomást egy adott területen, azonban ez a politika akadályozhatja a munkaerőpiaci integrációt. Ezért **az elosztási rendszereknek lehetőség szerint figyelembe kell venniük a foglalkoztatással összefüggő elemeket is.**

A Foglalkoztatási Bizottság megbeszélésein kiderült, hogy a menekültek munkaerőpiaci integrációjából eredő kihívás összetett, és gyakran számos szereplőt érint (például a szociális partnereket, illetve az állami és a magánszektorbeli munkáltatókat). A sikeres integrációs politikákhoz **a különböző közigazgatási szintek közötti megfelelő koordináció szükséges, hogy garantálni lehessen helyi szinten a tényleges eredményeket.** A tagállamoknak **biztosítaniuk kell, hogy az integrációs folyamat különböző részei (nyelvtanulás, állampolgári ismeretek oktatása, szociális támogatás, képzési politikák, munkaerőpiaci aktivizálás) szinergiában működjenek egymással.**